

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

La Diada de la Llengua Catalana

Aviu es celebra aquesta diada, i és avui, com cada dia, que amb l'ànima adolorida contemplarem com la parla catalana és rebutjada de la nostra vida ciutadana i, àdhuc, en general, de tota la vida nacional de Catalunya. I això, que és una anormalitat, denota que, a la nostra terra, una profunda consciència catalana amb prou força per a fer regonèixer als nostres adversaris i també als catalans mateixos la raó del nacionalisme català, no existeix.

Mentre a Catalunya no es produeixi, viril i arrogantment, l'espontània manifestació nacionalista que reivindicui per a la llengua catalana, així com també per a tots els nostres atributs nacionals, el dret de fer-ne afirmació continua, les diades de la Llengua catalana seran una festa més que, amb pena confessem-ho, no tindran cap eficàcia i transcorreran monòtones, en mig de la reprovable indiferència de les gentades que, contaminades de l'esperit de descatalanització que tant s'ha propagat a Catalunya, estoicament faran via sense tenir noció de ço que és i representa per a un poble el conreu, l'ús i l'estimació de la pròpia llengua.

Avui, la *Diada de la Llengua Catalana* no pot ésser, dissortadament, un acte plenament afirmatiu de la mateixa; avui, aquesta *Diada*, és un acte més per a honorar la parla que en el llenguatge parlat la majoria de catalans usen, però que en el llenguatge escrit l'immensa majoria de catalans deixen d'usar.

La *Diada de la Llengua Catalana* no tindrà el caràcter profundament afirmatiu, que'ns dol que ara no tingui, fins que en tots els aspectes de la nostra vida col·lectiva els catalans

hi facin prevaler, com és lògic, natural i de justícia, la supremacia de la parla de Catalunya. Serà aquell dia que cada vegada que, despectivament, del nostre llenguatge es parli, tota la gent catalana sentirà rebotre en ple

rigeixin llurs rancunioses escomeses, puix aquests veuen que, impassiblement, la majoria dels catalans les consenten i toleren.

Aquesta inconsciència catalana, que és filla del domini que damunt nostre hi han exercit

les modalitats estranyes al nostre caràcter i manera d'ésser, han de rebutjar-la i revestint-se d'un pregón sentiment de catalanitat han d'estatuir llur afirmativa voluntat que, si l'escolten, ara mateix els dirà que a Catalunya, per dret natural i raó legítima, de l'única llengua que han de fer ús és de la catalana.

Que l'escoltin, tots els catalans, aquesta voluntat que ara tenen somorta, i ella els hi dirà que en les corporacions públiques, que en totes les relacions socials, que en el desenvolupament dels negocis i indústries de la nostra

Cap d'Any Català

FESTIVAL PATRIÒTIC DEDICAT A LA DIADA DE LA LLENGUA CATALANA QUE TINDRÀ LLOC AVUI, A LES 4 EN PUNT DE LA TARDE, AL PALAU DE BELLES ARTS, ORGANITZAT PER LA «JOVENTUT CATALANISTA DE BARCELONA» (ADHERIDA A L'UNIO CATALANISTA) I L'«ORFEO GRACIENC», A PROFIT DE L'«ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA».

HI PENDRAN PART L'ORFEO GRACIENC I LA NOTABLE COBLA «LA PRINCIPAL» DE CASSÀ DE LA SELVA.—CANÇONS POPULARS.—CONCERT, ORFEO I COBLA.—SARDANES CHOREJADES.—AUDICIÓ DE SARDANES INÉDITES.—**Entrada 0'60 Ptes.** (TIMBRE INCLÓS).—LLOTGES RESERVADES.—DETALLS PER CARTELLS I PROGRAMES.

Per l'Ensenyança Catalana, no hi manqueu!

rostre la vergaçada i tan contundentment es manifestarà que aquesta sola manifestació d'amor a la pròpia llengua deturà, reclourà en el pit dels nostres adversaris tot el fel que hi tinguin i tot l'odi que per les nostres coses sentin.

Més, ara, amb l'estoic menyspreu que els catalans senten per la pròpia parla donen motius als que'ns combaten perquè ens di-

terra hi manca el sentit nacionalista que només pot infondre'ls la nostra parla, donant un clar i determinat aspecte català a totes les manifestacions, siguin del caràcter que siguin, que en l'interior de Catalunya es produeixin.

Els homes de la nostra terra que professen idees catalanitzants; els catalans que són nacionalistes—que molts n'hi ha—i no es comporten com a tals, vivint envoltats amb el prejudici, amb la covardia de no voler manifestar-se en català en tots els instants i aspectes de la seva vida, són homes que, molt feblement, anc que el contrari vulguin demostrar, senten els ideals nacionalistes.

A Catalunya, que tantes sorolloses manifestacions de sentit catalanesc s'hi han realitzat, està encara per fer la manifestació silenciosa, però conscient i digna, que suposaria l'unànima adopció de la nostra llengua per a tots

En el número vinent:

**PER ABATRE L'IMPERIALISME
ELS VOLUNTARIS CATALANS**

A FRANÇA

per Arnau de Vilanova

els actes que portessin a terme tots aquells catalans que diuen professor idees catalanitzadores. Aquesta silenciosa manifestació, però, no serà feta, perquè una munió de convencionalismes i d'interessos que acaten i respecten aquells catalans que anteposen les infimes coses a l'esperit de la pàtria, impedeix que així sigui.

La *Diada de la Llengua Catalana*, d'existir a Catalunya una consciència col·lectiva, faria enrogir el rostre de molts catalans que no es comporten amb la nostra parla del mode que deurien si actuessin d'acord amb les idees que diuen professar. Fatalment preveiem que, aquesta *Diada* de que parlem, serà per Catalunya un altre acte realitzat que promourà entusiasmes i farà teixir belles frases retòriques, però dissortadament, no deixarà marcada l'afirmació de dignitat catalana que, en el nostre cas, suposa l'adopció de l'ús continuat i permanent en totes les nostres relacions de la llengua en la qual, per natural disseny, a Catalunya es parla.

A pesar de ço dit, però, no siguem del tot pessimistes. Si aquesta *Diada de la Llengua Catalana* que anem a realitzar no es resum en un concís corolari de concretes afirmacions respecte a la pràctica adopció de la nostra parla, dia vindrà que, poblada Catalunya per una immensa legió d'homes conscients, les sonoritats de la nostra llengua ressonaran victorioses i al posar els peus en un qualsevol indret de la nostra terra, a més de l'ambient, a més de les peculiaritats nostres, serà la llengua escrita als frontis de les nostres llars, dels nostres carrers, la que pregonarà ben alt i d'una manera inconfundible que ens trobem a Catalunya.

Però, perquè així sigui, manca la consciència nacionalista que ara, col·lectivament, no posseïm i per a posseir-la ens cal, encara, celebrar moltes diades de la Llengua Catalana, però ens cal, també, adonar-nos del sentiment, del símbol que aquestes diades representen.

Ens cal abandonar el caient simplista que sistemàticament hem adoptat i no fer cas, per res, de les manifestacions externes i sorolloses de les actuacions polítiques catalanes. I és que ens conduirà més rectament al fi nacionalista que perseguim i, per tant, a l'afirmació de les nostres coses, la realització d'una acció quieta, suau, reposada però intensa, que no pas les foguerades, les rauxades sentimentals o esbogerrades que ens fa emprendre la política catalana que no és ben nostra, perquè no s'ha volgut veure per part dels seus directors la manera d'emancipar-la dels procediments seguits per la caduca política de l'Estat.

ELS PROCEDIMENTS

ELS homes que es llencen a l'actuació política en nom d'un ideal de reivindicació de llibertats—i entre aquests, més especialment, els que volen representar moviments de redempció de patries opreses o d'estaments socials esclavitzats—necessiten, com a primera condició per tal que de llur actuació ne surti beneficiat el poble, una rectitut de procediments, una claretat i puresa en llurs manifestacions i una base d'ètica incommobible i de respecte als sentiments del poble en llur obrar, que no ofereixin el més petit dubte a les consciències honrades que els segueixen.

Es cosa de tots els temps i de tots els països que les accions reivindicadores determinen amb facilitat, quan no són rectament dirigides, aplanaments i desil·lusions enervadores en la majoria dels homes, que, per la situació d'inferioritat social en que es troba el que ha de reivindicar drets que li corresponen i altres detenten i per la desviació que aquest fet determina en la vida dels individus—si bé sentimentalment s'adhereixen a aquelles accions—careixen de la fortitut necessària per a realitzar amb constància l'esforç que exigeixen.

El que generosament vol actuar per redimir la pàtria seva o per redimir els perjudicats per la dolenta organització social present, això, ha de saber-ho i no solament ha de procurar no ésser mai motiu de desil·lusions, sinó que ha de comptar i ha d'estar disposat a treballar per anul·lar-les, amb desil·lusions i aplanaments produïts per una pila de motius que no està a la seva mà modificar. Les accions reivindicadores s'exerceixen per a corregir morbositats socials o per a lliberar patries esclavitzades, i no es pot n'ies deure exigir, dels que pateixen els efectes d'aquests mals, una fortaleza d'esperit que només pot trobar-se a les col·lectivitats que viuen una existència normalitzada o en els pocs individus que per condicions intrínseques han pogut i sabut fer-se superiors als efectes desviadors d'aquells mals.

Els homes que a Catalunya han volgut representar i dirigir el nostre moviment de reivindicació nacional no han pas estat superiors al terme mig dels catalans ni capaços d'orientar i reanimar el poble en les seves febleses i desviacions, sinó que, pel contrari, amb llur tortuosa actuació, amb llurs viciósos procediments, han estat, fins ara, motiu i causa de defalliments i desorientacions, que s'han traduït en retraïments, reculades i desconfiances funestíssimes per a Catalunya.

I d'això, com de tot el que ha fet mal al catalanisme i a la terra nostra, n'ha estat mestra la Lliga Regionalista, però n'han resultat aprofitats deixebles els que, educats en aquella escola, constituïren, primer, el C. N. R. i, més tard, l'U. F. N. R.

D'aquelles amoretes amb en Polavieja quan encara no s'havia eixugat la sang d'en Rizal, d'aquell pacte de Lleida, d'aquelles conxorxes, amb carlins i integristes, primer, i amb els mateixos i els conservadors, els lliberals i tothom qui ha volgut tractar, després, n'han estat pariones la pròpia constitució de

l'U. F. N. R., aprofitant tots els residus dels vells partits republicans a l'espanyola, i finalment el desventurat pacte de Sant Gervasi.

I tant les conxorxes dels uns com les dels altres—explicables solament per l'afany de domini, per la set d'ocupar càrrecs públics i per l'obsessió de tenir i aconseguir les clienteles de paràsits i *botafumeiros* que es formen al voltant dels que disposen del poder—han portat al bon poble—tant als petits sentimentals, que arriben, quan més, a ésser bons electors i votar demati, com als ardents patriotes i convençuts ciutadans que equivocadament havien prestat llur concurs a l'obra de les colles polítiques que deien que treballaven per Catalunya—a separar-se, desenganyats els febles i fastiguejats els forts, d'aquests directors que no res han dirigit ni orientat, servint solament llur acció per a desorganitzar un moviment que es feia gros i amenaçador per als opressors de la terra catalana.

Ara mateix, n'hem tingut un altre exemple d'això, amb el que ha passat a Balaguer.

Allí, com en tants altres punts de Catalunya, hi ha un nucli de bons catalanistes que de temps ve treballant per l'expandiment de les doctrines nostres i per la dignificació de la vida política d'aquella comarca. Aquest nucli—del qual he tingut la satisfacció de formar part una llarga temporada—és el que amb son treball d'anys feu possible que, al venir la Solidaritat, pogués guanyar-se aquell districte a la causa que es cregué ésser la de Catalunya; i a aquest nucli deurem en Rodés l'haver estat diputat.

Aquests bons amics, catalanistes dels vells, constituïren el Centre Nacionalista Català, i aquella entitat ha esdevingut el punt d'apoi i l'eix de la política nacionalista d'aquell districte, i d'allí n'ha tret en Rodés una força moral que li ha servit de molt per a poder-ne servir la representació.

Però els mals exemples que dona Barcelona s'extenen, i a Balaguer hi ha arribat darrerament el del pacte de Sant Gervasi; i els que res havien fet pel Centre Nacionalista Català, els que en res han catalanitzat aquella comarca, els que del sentiment catalanista desvetllat pels altres no n'han tret més que profit, han portat aquella entitat a anar de bracet amb els radicals-espanyolistes, i s'han presentat, davant del poble de Balaguer, al costat dels que menyspreuen tot el que és nostre i dels que deien, en una casa d'aquell mateix Mercadal que vegé les hores d'angunia del darrer comte d'Urgell, que s'havia de substituir la gloriola senyera de les quatre barres per la tricolor republicana.

Un cop més, els representants del poble han fet de mals pastors. Dels catalanistes de Balaguer, potser alguns es quedaran al costat del diputat i dintre d'aquella casa—que ja no serà mai més el que havia estat—; aquests seràn els febles, els que es deixen enlluernar per l'oripell de la farsa política. Però, amb satisfacció intensíssima, amb grossa alegria, hem vist com els de sempre, els vers catalanistes, els que estimen de debò el poble, els forts, han pres el camí que devien pendre, separant-se dolorits, segurament, però resolutos, de la vella casa i dels vells amics que s'han desviat, i, des de les planes del periòdic seu, *La Falç*, ens anuncien la fundació, en

PER LA LLENGUA CATALANA

DIADA DE CAP D'ANY
MATÍ, A DOS QUARTS D'ONZE
MITING

AL C. A. DE D. DEL C. I DE L'I.

ORADORS: Josep Corominas, de l'Associació Catalana d'Estudiants.—Manel Folguera i Durán, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.—J. Puig i Esteve, del C. A. de D. del C. i de L'I.—Ignasi Iglesias, del Foment del Teatre Català.—Ferdinand Rahola, de la Societat Econòmica d'Amics del País.—Pere Corominas, de l'Institut d'Estudis Catalans.—Dr. Josep M. Roca, de l'Ateneu Barceloní.

aquella ciutat, d'una nova Associació Catalana i pronostiquen a en Rodés la caiguda.

I aquí teniu com els tortuosos procediments dels directors i l'afany de mantenir, a tot cost, una situació que no s'ha sabut fonamentar en actuacions netament encaminades al bé del poble, han portat a una altra comarca de Catalunya a la desorganització de forces catalanes, a les desil·lusions de molts, a les desviacions d'alguns i a l'obligació, per part dels que s'han mantingut forts i devots de l'ideal, de recomençar la feina, d'encarrilar novament cap a una tasca profitosa per a Catalunya les energies d'aquelles bones gents de l'Urgell i de les riberes del Segre, desencaminades, una vegada més, per la política personalista i desenganyades, además, per la visió de l'inutilitat de l'esforç fet fins ara.

Els bons companys de Balaguer, com els de tants altres punts de Catalunya, com els de la propia Barcelona, hauran de tornar a començar, i els recels i les desconfiances dels desenganyats faran, aquest cop, més pesada la feina. Estem segurs, no gens menys, que ni ells ni els altres desmaiaran. Però és necessari que la lliçó sigui aprofitada. Cal, absolutament, que els catalanistes de tota Catalunya —car tots hem transigit algun cop, pensant en els mals menors— es convencin de l'imprescindible necessitat d'apartar-se de totes les actuacions que no vagin regides per procediments immaculats i que no estiguin encarnades en homes l'història dels quals sigui ben coneguda i doni una absoluta garantia de que els sentiments i la voluntat del poble seran per a ells l'única guia. I per això cal solament que els homes que encarnin aquestes actuacions estimin el poble, i sentin i vulguin, ells mateixos, més fort que els altres, el que el poble sent i vol.

Hem de pensar que el que hem pres, sovint, com a mals menors són i han resultat pràcticament mals majors. I el mal major per a Catalunya, per a un poble que tard o d'hora haurà d'aixecar-se resoltament i plantar cara als seus opressors, és aquest etern fer i desfer, aquest continu recomençar, aquesta seguida mutació de valors i de propòsits, més que suficient per a desorientar i desesperar el poble més equilibrat i optimista.

Si la tasca nostra ha d'ésser útil, cal que ens oposem a que això continuï; cal no transigir, en absolut, amb la farsa política a l'ús; cal procedir rectament i apartar-se decididament dels que així no ho facin; cal fer com els bons companys de Balaguer, abandonant la casa que ells bastiren, quan l'han vist desviada; cal fer com el bo, el noble Macià, deixant la representació del districte dels amors seus quan aquesta representació no li servia per al bé de Catalunya.

D'això, d'aquesta actuació, que se'n podria dir política de les bones obres, els de les clienteles, els de les ambicions personals, ne diuen política romàntica i afirmen que no és pràctica. No ho cregueu. Per als que estimem el poble, aquesta és l'única política pràctica. El poble, únicament de les obres bones n'ha tret benefici. Les obres bones no són pas com les bones paraules, que el vent se les emporta; les obres bones, romanen i, tard o d'hora, fructifiquen.

R. PLA I ARMENGOL

ACLARINT

No negaré que sigui estrany el fet, però sí que nego que no sigui veritat.

Abans d'entrar de ple dintre de la qüestió de les relacions existents entre el socialisme i el nacionalisme és obligat fer no poques aclaracions a l'objecte de desfer tota mena de recels per part dels meus estimats correligionaris. Quantes, fixament? No ho sé. Solament sé que són moltes. I no ho sé perquè encara és l'hora que desconec la raó llur. Sí, sí, moltes són. Seguiu-me fins al final, i veureu que, per moltes que'n porti de fetes, mai les hauré fet totes. Als meus estimats correligionaris disconformes amb el meu criteri del nacionalisme català, sempre els en faltaran. Sí, sí; seguiu-me fins al final, i hauré de reconèixer, mal que us pesi, la raó que tinc per a expressar-me com ho faig.

En primer terme, haig de dir que el nacionalisme català que jo reconec i accepto no és pas el nacionalisme dels regionalistes, ni tampoc el nacionalisme dels republicans nacionalistes, ni menys el del *Fomento del Trabajo Nacional*, ni molt menys els demés nacionalismes per l'estil. El nacionalisme català que jo reconec i accepto és un poc distint, més distint. És igual i potser estaria millor dit és parió al nacionalisme polac, acceptat oficialment en un dels seus Congressos per l'Internacional Socialista.

És clara ara la cosa? Al primer cop d'ull sí. Al segon ja no. Al tercer encara menys. I, quan més cops d'ull es donin, menys clara se trobarà. Paradoxa, veritat? Sens dubte; però aiximateix és cert ço dit. Haig, doncs, de fer més llarga i més clara, si puc, l'aclaració que ens entreté. Amb perdó de tothom vaig a fer-ho. Escolteu-me un xic més.

Ja vàrem veure, en el passat article, que molts socialistes, que quasi la totalitat dels socialistes espanyols —això és, que *El Socialista*, perquè el criteri, les opinions, les afirmacions i negacions d'*El Socialista*, és el criteri, les opinions, les afirmacions i negacions de la quasi totalitat dels socialistes espanyols — solament tenen dos motius per a combatre el nacionalisme català. També vàrem veure quins són. No obstant, els repetiré, puix prefereixo ésser pesat que no que's trobi manca de claretat en els meus articles sobre tan intrincat tema com és el de les aspiracions nacionalistes catalanes i el socialisme.

Dits socialistes són enemics de les aspiracions nacionalistes catalanes, en primer lloc: per l'obra feta pels regionalistes, republicans nacionalistes, *Fomento del Trabajo Nacional* i demés entitats pariones, això és, perquè els tals polítics són tan falsos i tan corromputs com ho són els polítics de les demés regions de l'Estat espanyol, i perquè la burgesia catalana és de les més tiranitzadores i antihumanes; i són enemics de les repetides aspiracions nacionalistes de la patria nostra, en segon lloc, perquè el cas de Polònia, segons ells, no és igual, ni de bon troc, al cas de Catalunya.

Amb tota seguretat que els llegidors de LA NACIÓ diran, amb mi, que bé està que se sigui enemic de les aspiracions nacionalistes catalanes pel segon motiu, el qual, inexacte i tot, és, en últim terme, una raó discutible; però ésser-ho pel primer motiu és una mica estrany, dic mal, força estrany, car se fa molt difícil comprendre una confusió semblant d'efectes i de causes.

No tenint-lo, el primer motiu, com a tal confusió d'efectes i de causes, és a dir, donant-li la mateixa valor que al segon motiu, els socialistes que esgrimeixen els dos motius novament exposats, restarien impossibilitats de replicar negativament als que afirmen la

maldat del socialisme, de la teoria socialista, perquè aquesta, per dissort, ha tingut i té, per més dissort encara, defensors dolents i falsos.

Les anteriors conseqüències del criteri dels socialistes espanyols són naturals i obligades, però veritat que ells són els primers en rebutjar-les? És cert que sí?

És clar que no poden acceptar-les, de cap de les maneres, que no poden ésser acceptades. Des de quan el pare és culpable dels pecats del fill? És que, perquè el fill és dolent, també ho ha d'ésser el pare? O, dit més senzillament: és que el fet de que el fill sigui un dolent vol dir que també ho és el pare? I a l'inversa: des de quan el fill és també culpable dels pecats del seu pare, per moltes que siguin les senyals que d'ells porti? Determinisme tal ni parescut, jo no sé de cap socialista que l'hagi acceptat, i menys en el temps present, pel mateix que una responsabilitat tan extensa és una absurditat. Diguin el que vulguin certs pensadors antiquats i quelcom més també que antiquats —i consti que no vui fer cap afirmació individualista, al contrari—, la responsabilitat és individual, siguin els que's vulguin els graus de parentiu o les afinitats que'ns uneixin amb el responsable.

Forçós és, per consegüent, tenir al primer motiu com a una confusió gran, molt gran, tan gran, que únicament sabent que és manejada sense tenir cura de les seves conseqüències pot donar-se-li tractament.

En punt a la raó que hi ha per a dir el que es diu dels regionalistes, dels republicans nacionalistes, del *Fomento del Trabajo Nacional* i demés acompanyants, inútil és afegir que és molta la que hi ha. La prova més lluida de que n'hi ha molta està en el fet que els nacionalistes de debò tenim als indicats elements com als més grans i més perillosos enemics de Catalunya, i estem disposats, com fins ara, a combatre'ls sense des cans ni mirament, com ho mereixen.

En poques paraules i per acabar. Sabut ja quin és el meu nacionalisme i provada d'una faïç evident que el primer motiu dels socialistes espanyols no és una raó, sinó que és una confusió molt gran que, anc que no vulguin, ha de retirar-se de la circulació, com si fos moneda falsa; i confirmat que també hi ha nacionalistes — jo en sóc un — que participen dels judicis dels que motiven la confusió debatuda, no dubto haver destruït, entre els meus estimats correligionaris, un recel molt corrent i no menys arrelat.

No obstant, la realitat dirà.

E. MONTFERRER I NOÉ

PER LA LLENGUA CATALANA

DIADA DE CAP D'ANY
NIT, A DOS QUARTS DE DEU

VETLLADA TEATRAL
AL C. A. DE D. DEL C. I DE L. I.

Primer.—Quatre paraules d'obertura a l'acció.
Segon.—El drama *MAFFCET*, d'en Guimerà.

Tercer.—Escenificació de *La fi del Serratonga*, d'en Maragall.

Executat per regoneguts artistes de la nostra escena.
Decoracions exprofesses del pintor Rocarol.

EDUARD VAILLANT

La vida d'aquest gran home que acaben de perdre la França i l'Internacional, fou una vida d'acció continua, posada al servei de la llibertat. Nascut a Vierson l'any 1840, seguí els seus estudis a París, on és doctorà en ciències l'any 1865; després marxà a Alemanya, passant per les Universitats de Heidelberg, Tubingue, Viena, trobant-se a Tubingue per segona volta en esclatar la guerra.

Incorporat a la Guardia nacional, es dedicà amb en Frankel, durant el setí, a propagar les doctrines de l'Internacional. Més tard fou elegit diputat.

A l'Assemblea comunalista votà per l'establiment d'un comitè de Salvació pública.

A l'entrada de les tropes de Versalles a París, s'escapà, anant-se'n a Londres on formà part del Consell General de l'Internacional. L'any 1872, per la seva participació en l'insurrecció comunal, fou sentenciat a mort pel Consell de Guerra de Versalles. El 1830, de retorn a París, després de l'amnistia, fundà amb el que fou són company i mestre en Blanqui, el diari *Ni Dieu! Ni Maître!* Elegit el 1884 conseller del municipi parisenc fou autor d'una serie de projectes milloradors del proletariat, bona part dels quals foren posats en pràctica, obtenint bons resultats.

El 20 de juny de 1888, Vaillant s'encarregà de la direcció de *L'Homme libre*, diari comunalista.

Sigué elegit diputat diferents vegades fins al 1893 en que fou reelegit en cada legislatura fins a la seva mort.

Del número de *l'Humanité* dedicat a la seva memoria n'extraiem l'article que segueix, on pot veure's l'importància de la perduda soferta pels socialistes francesos i el dolor que aquesta ha produït entre els que foren els seus companys i deixebles.

Després de prop de mig segle, és per primera vegada avui que Eduard Vaillant serà absent d'una gran demostració popular i socialista. Aquells que ell estimà, aquells que

ell serví hi seràn tots; ell sol no hi serà, o no hi serà més que extès al fons del fèretre, els ulls clucs i la boca muda. Per primera vegada, no estarà dret, al nostre costat, al davant nostre.

Ha desaparegut per sempre, enderrocant per la mort, l'home d'acció i de pensament que simbolitzà tan llarg temps la força revolucionària de la democràcia republicana i de la classe obrera en moviment. Ha desaparegut per sempre, el guia ferm i segur que marxava sense mirar mai enrera i rosegant al seu pas, en totes les circumstàncies solennials o crítiques, els treballadors i els ciutadans necessitats de mantenir llurs drets adquirits i de conquerir-ne de més amplis i més vers.

A la tempesta a que la guerra ens ha precipitat, quina perduda i quin buit immensos! És aquesta perduda, es aquest buit, em permeto dir-ho, que solament em commouen en aquesta hora, la més greu que hagin travessat la França i el món.

La fatalitat és, per a nosaltres, inexorable. Al minut en que sorgia l'esgarriós conflicte, ens era pres en Jaurès, qui hauria estat la patria mateixa en armes, organitzant la victòria contra l'agressió estrangera. Al moment en que el destí oscil·la entre les forces formidables en lluita, de la qual depèn la futura lliberació, i només que de la fermesa de la resistència, Vaillant ens és arrabacat, qui, més que ningú, posseïa la sang freda que domina i paralitza els defalliments.

Què fer? Ço que el mort que deplorem hauria fet ell mateix: redreçar-se, continuar, persistir en la tasca dura i esforçar-se a portar-la a terme.

Fins a l'últim moment, Vaillant obrà, treballà, combaté. No es va deturar sinó al peu de la tomba. Que aquest estoïcisme sigui per a nosaltres una lliçó i un exemple. Heu's aquí tot.

També en sóc temptat, jo que en sóc incapaç, d'analitzar, aquí, en aquesta hora en que el fèretre de nostre mestre i amic és fa poc tancat, sa vida de deure i d'abnegació, la seva obra de veritat i d'honradesa. És el temps qui li erigirà, en el respecte i l'amor de les generacions futures, el monument perpetuador de la seva memoria.

Voldria solament, ja que jo només puc fer-ho, aportar aquí les darreres paraules que sobre política foren pronunciades, en l'intimitat, per en Vaillant.

Era el divendres, dia 17 del mes de Desembre. Com de costum, després de la sessió del nostre agrupament parlamentari, havíem anat tots dos a dinar a son petit restaurant de la rue Bourgogne.

A l'acabar, estant sols, s'inclinà cap a mi i, amb veu feble, musità: «Sóc avall, molt avall; sento com me'n vaig.» Jo protestava sincerament, car, en efecte, el trobava millor que no pas en anteriors entrevistes. «No—insisti—; és la fi... Aquesta guerra m'aniquila; aquesta guerra en mata... Oh! aquesta guerra! Haver lluitat quaranta anys per evitar-la, per conjurar-la, i veure'm forçat a patir-la, cruel, implacable!... És l'anorreament de tot mon ésser. I, no obstant, voldria sobreviure-la, car veig, sento que és el laboratori dels temps futurs i que infantarà una altra humanitat... Però, no: la mort és allà.»

Moments després ens separàrem.

Devia veure'l vivent dos o tres minuts, encara, l'endemà al matí, dissabte. Cridat a la capçalera del llit per madame Vaillant, vàreig constatar els progressos que el mal que ell havia diagnosticat d'una faigó tan segura havia fet en una nit. Ell, no obstant, ferm encara i sempre amo de si mateix, em deia: «No, no començaré el meu tractament fins demà passat, i demà al matí m'esforçaré d'anar al Congrés de la Federació del Treball.»

Aquestes foren les darreres paraules que oí dels llavis seus. A les cinc de la tarde, al curs del mateix dia, la vida se n'havia separat.

Avui, avui, ja que és precis retornar a aquest punt, se n'anirà aquest home recte, just, de consciència tan neta, d'intel·ligència tan clara, cap al seu Berry natal, envolcallat en el sudari teixit, a la vegada, per la patria francesa i per l'Internacional socialista, que ell servia d'un cor igual. Nosaltres l'acompanyarem fins al fi.

Després, tornarem i haurem — si no som indignes d'ell — de rependre la seva obra i continuar-la, nosaltres també, fins a la mort, si convé, per la salvació del país i per la salvació del socialisme, pacificador suprem de les nacions i de les races.

LLUÍS DUBREUILH

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

::: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES :::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Tallers Gràfics

Josep Sabadell & C.^a

Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esquemes mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en rellén

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Religats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis - BARCELONA

TELEFON 7210

Creació i Reconeixement

Els des esclavatges

PODEN pesar damunt l'home dugues menes d'esclavatge. L'esclavatge que consisteix en l'impediment de l'exteriorització de l'esperit humà—font de tota actuació—, i l'esclavatge que inclou el tenir adormit, insensibilitzat o mort el propi esperit.

Aquest darrer és el més negre: trist esclavatge. El veritable esclavatge.

Quan l'esperit de l'home està despert, quan és viu, tot el més que els enemics de la llibertat podran aconseguir, i encara no deixant de fer actuar mai llurs accions tiranitzadores, serà impedir la seva transcendència, el seu sortir enfora, la seva exteriorització, més el que no podran pas aconseguir, per més lleis draconianes que dictin, per més força física que emplein, per més que recorrin a tots els mitjans coercitius de que's puguin valer, serà impedir l'existència d'aquest esperit, serà lograr que tan aviat com la pressió exterior pari, no surti enfora, viu i potent, l'esperit humà.

En canvi si l'esperit és mort, si l'esclavatge no's fa solament amb relació a ço transcendent sinó que ho és amb relació a ço immanent, per més que acabi l'esclavatge d'impedir l'exteriorització de l'esperit, com que aquest no existirà, no podrà pas manifestar-se. Igual passa amb les ànimes de les patries. Si l'esperit d'una pàtria és mort, si no existeix, per més llibertat legal de que aquesta pàtria gaudeixi, per més que la seva personalitat sia regoneguda, realment, aquesta pàtria, a la vida de l'humanitat, no existirà pas.

De què serviria una autonomia per a Irlanda, deia l'il·lustre patriota irlandès S. M. Goblet, si no hi hagués ja Irlanda, si no hi hagués llengua, pensament i ànima irlandeses, si no hi hagués ja pàtria irlandesa?

Damunt de Catalunya, plana, amb tota la seva extensió, l'esclavatge del còs, l'esclavatge jurídic. Legalment la pàtria catalana no existeix; la propia Mancomunitat, tan poc temps ha lograda, oficialment és només que una corporació administrativa, que vetlla pels interessos materials de quatre «provincies» espanyoles. La Mancomunitat té més importància subjectiva que no pas objectiva.

En quant a l'esclavatge de l'esperit mai ha planat damunt la nostra pàtria amb tota la seva extensió. Pobre de Catalunya si el seu esperit per un moment tan sols hagués mort, si la llengua catalana hagués d'aparar-se de la boca de tots els catalans! Pobre de la nostra raça si la força mare, que l'ànima per comptes de refugiar-se «en les esclatxes dels vells monuments», «en els terroços del camp», s'hagués extingit per complet! Mai més hau-

riem tornat a viure. Perquè en el món les coses mortes mai més tornen a ésser.

Les patries poden deixondir del seu somni més o menys llarg; el que no poden fer és ressucitar després de la seva mort. Deixondiment en lloc de renaixement.

Més si l'esclavatge espiritual nostre no ha estat mai total, ha planat; plana encara, damunt la major part de la nostra raça.

Ah! El més trist no és pas que hi hagi *escuelas nacionales* per a esclavitzar els catalans, el més trist és que hi hagi catalans que hi portin llurs fills; que als propis fills, que és el que més s'estima, se'ls porti a la forja de la servitut.

El més trist és que gaudint els catalans de la llibertat preciosa de fundar escoles privades, llibertat de que no gaudeixen pas tots els pobles opresos, no creem, com van fer els txecs, tan bon punt conqueriren aquesta llibertat, davant per davant de les *escuelas nacionales* de la pàtria espanyola, les escoles nacionals, la forja de la llibertat, de la pàtria catalana.

Diem de pas que els nostres enemics no'ns han detestat aquesta llibertat, potser més que per esperit lliberal, perquè no'n fem ús. De què ens serveix tenir-la si no la empleem?

La feina actualment a fer pels veritables patriotes, la feina *necessaria* per a més endavant poder-ne fer una altra, és la feina sintetitzada en la paraula del poeta, del gran Maragall: «Endins». Fer pàtria. Crear la personalitat.

Quan Catalunya sigui, quan la personalitat existeixi, aleshores vindrà el treballar pel seu regoneixement. Lliberem primer l'ànima que el còs. Apliquem a Catalunya les paraules den Goblet:

De què serviria una autonomia per a Catalunya, si ja no hi hagués Catalunya, si no hi hagués llengua, pensament i ànima catalanes, si no hi hagués ja pàtria catalana?

R. RÀFOLS I CAMÍ

Si voleu que'ls ciutadans del demà siguin dignes de la Catalunya que anhelem, coopereu al sosteniment d'escoles catalanes, inscrivint-vos com a socis de la

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Oficines: Canuda, 14, pral.

De la dinamita al blat

PER entre mig de les arqueries del finestral de ma cambra de treball entra un raig de llum i il·lumina, damunt de la taula, follets, propagandes de les nacions bel·ligerants i diaris plens de ressenyes bèl·liques.

Del fons d'un pati, i en el seu centre, les aigües d'un murmurador cauen sobre una taça malaltica i canten l'eterna cançó del silenci. Més enllà, retallant el blau del cel, s'aixequen les agulles del cimbori de la catedral de Barcelona, obra desgraciada de la generació actual; en últim terme, maciços i austers com la seva història, els dos campanars, obra gloriosa dels nostres avantpassats.

En un mapa que tinc a la paret veig l'obra destructora de la dinamita segant vides humanes, regant de sang els camps i de llàgrimes les ciutats. Aquelles paraules de l'aforisme del xiprer «Neixó dels sepulcres i visc de la mort» travessen, plenes de pólvora, des dels Pirineus fins a les terres blanques i fredes de Finlàndia, i darrera seu, com un riu desbordat, invadeix l'Europa una halenada d'odi.

A la respectable xifra de més de deu milions de francs per hora ascendeix el que gasten les nacions en lluita per a odiar-se i destruir-se. Mentre, la misèria i la fam invadeix la llar obrera; l'augment quasi diari de les subsistències i els lloguers fan impossible la vida dels proletaris, i com a resultat de la llur pobresa orgànica, els seus fills donen el contingent més gran a la tuberculosi. Després, més endavant, trobarà un asil on recontar els dies de la seva existència...

Si aqueixos milions que's gasten per a fer la guerra i que no troben per a fer bé als seus germans, en temps de pau, s'empleessin per a sembrar camps, donar instrucció i casa sana i barata a l'obrer, aliments a les mares per a nodrir els seus fills i una pensió per a la vellesa a l'home que ha gastat tota la vida pel treball, quantes i quantes llàgrimes s'haurien eixugat i quanta riquesa no s'hauria creat!

Si totes aquestes energies que's gasten fent el reclam i la propaganda de la guerra es destinessin per a la pau i per a formar una nova generació d'homes en els quals l'amor triomfés de l'odi, tal volta seria possible arribar a trobar-la una raça d'homes que sentissin menyspreu per la dinamita i estimés més el blat.

La societat està formada de dugues menes d'homes: la dels que odien i la dels que estimen; la dels que viuen en les tenebres, que és la mort, i la dels que, arrencant la vida de la terra, porten el pa a l'home. I mentre la lluita s'estableixi entre el fusell, que és la raó de la força, i el blat, que és la força de la raó, seguiràn els homes matant-se i destruint-se per la cultura i la llibertat.

Més, la guerra tindrà el seu fi i davant de l'espectacle de desolació, misèria i ruïna que quedarà esperem veure la formació d'aquesta nova generació en la qual els homes s'abraçaràn com a germans i no s'odiaràn com a feres. I a l'aixecar en la Bèlgica i la Sèrbia, lliberades, la bandera de la seva nacionalitat, novament regoneguda, d'entre'ls camps sembrats de dinamita sorgirà com una esperança la primera espiga de blat.

R. GIRALT I CASADESÚS

AL VOL

Ja hi tornem a ésser. Una altra vegada Barcelona vol celebrar Carnestoltes. I l'Ajuntament, i moltes societats i força veïnat, tiren plànols, congemin projectes i fan tota mena de preparatius per sortir amb la seva i divertir-se i fer negoci. Perquè a Barcelona ens trobem que hi manca animació, eixelebrament, alegria, que apar, a tots aqueixos protectors de la gresca, és l'única faigó de fer córrer els diners. Aquí es veti que ningú gasta mai res. Només se fan despeses quan la gentada perd el cap fent ximpleries.

El que hi ha a la nostra urb una pila de gent de poblet. De poblet, tant en el sentit de que són mancats de ciutadania, com en l'aspecte moral, que la tenen tant esquifida i minça, que només saben divertir-se quan tothom fa broma, i careixen de la sensibilitat espiritual necessària per no saber alegrar-se mentre hi ha qui tràgicament pateix per determinar llibertat al món.

Encara no hi vivim, encara no hi som, al món. És que no som nació encara.

Per això hi ha catalans que senten fretura per llençar-se a l'esbogerrament; no se'n senten del greu dolor que al món causa la guerra. No són al món perquè són masells: la civilització, el nacionalisme, no han arribat encara a l'espiritualitat catalana. I el que és pitjor: tot això es fa per la pesseta. Divertir-se, no oblidant-se, però, de l'utilitarisme. És ben baix tot això.

Què ha fet Catalunya pels que són víctimes de la guerra? No res: divertir-se i exaltar més l'egoisme. Que avall! Que avall! Facin, facin Carnestoltes. L'esperit etern de Catalunya els maleeix, però!

..

En Martí i Julià digué, amb l'assentiment fervorós de tothom, a l'Assamblea celebrada al C. A. de D. del C. i de l'I. per a tractar d'organitzar la Diada de la Llengua Catalana, que no valia la pena d'incomodar-se pel que en Royo i Villanova havia dit al Senat de l'Estat espanyol ni pel que qualsevol que no sigui català pot motejar de la nostra parla, fins i tant que siem nosaltres els catalans els que, dignificant-la, com és el nostre deure, puguem defensar-la bravament de les ofenses més lleus, cosa, altrament, que ja passaria, perquè els verbs dels pobles tenen de part de tots els altres pobles, la consideració i respecte que mereixen, segons la valua que, en tots els aspectes, privats i socials, li concedeixen els mateixos que per naturalesa la parlen.

A Catalunya, la pesseta és primer que l'idioma. Per això és tan poc respectat.

Ara mateix, després de l'incident Royo i Villanova, mentre s'organitza la Diada de la Llengua Catalana, la Cambra de Comerç ha vulgut pendre-hi part triomfalment i ha disposat que les classes que es donaven en català es donessin en castellà. Professors i alumnes n'han protestat; però, res; s'han de donar en castellà. No faltava més! I la pesseta? Som o no som a Catalunya.

Proposa LA NACIÓ que els noms dels que prengueren tal acord es facin conèixer del públic i que, per la Diada, es digui a tot Catalunya, a les diverses festes que es celebraran, i que els publiquin tots els periòdics.

Així rebràn xardorosa adhesió de tot el nostre poble.

Val a dir que molts dels que rebran homenatge a la parla nostra ja la traïran el dia que una pesseta els tenti. És vergonyós, però s'ha de dir.

..

Senyors Regidors — els volia dir Concellers, però crec que no s'ho mereixen — de Barcelona:

En aquesta ciutat nostra ningú diria que hi ha Ajuntament. Tal com va tot, apar que la nostra urb no és ciutat; que no és més que un apilotament de veïnat propietat d'una casta que només té cura de cobrar. Aqueixa casta són els dits empleats del municipi.

Jo poso a la consideració de vostès aqueixes preguntes:

1.ª Per què ara, al pic de l'hivern, els dies de festa, i devegades els feners també, circulen tramvies descoberts?

2.ª Per què els pujadors dels tramvies no tenen tots la mateixa alcarria de terra, ço que fa que molta gent caigui? Les cames tenen memòria, i quan en actes que ja han esdevingut automàtics hi ha alguna variació indeguda, la personalitat perd l'esma i esdevé l'accident. La policia urbana no ho pot desconèixer això.

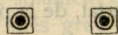
3.ª Per què quan ja fa fins més de dugues hores que és negra nit, devegades tres i quatre, hi ha un gran nombre de vehícols, de tota mena, que no duen llum?

4.ª Per què no es troba, a qualsevol hora del dia ni de la nit, un guarda municipal, ni per a remei, en lloc?

5.ª Per què tot és tan brut?

6.ª Per què mor tanta gent d'infeccions intestinals?

Un altre dia els preguntaré més coses, i vostès no en faràn cap cas.

GUAITA

Sobre 'ls drets de l'humanitat s'ha parlat i escrit molt, emperò ja sia perquè els temperaments conservadors són els qui exerceixen major influència en la societat actual, o perquè l'home no ha assolit la plena consciència del seu existir, el cert és que l'esclavitud plana per demunt de les col·lectivitats, i molt especialment sobre Catalunya.

D' esclavatges n'hi ha de diferents menes. Hi ha l'imposat, el de l'opressor, el tirà, sobre 'l vexat, oprimit; i el voluntari, del sotmés a gràtciat, a plena consciència, o el més greu encara: d' absoluta inconsciència, equivalent a un estat de degradació moral. El pitjor dels mals és patir-los tots alhora, i Catalunya els soporta amb tota resignació.

L' esclavatge imposat per la força, té, en l'individu o col·lectivitat que el sofreixen, l'explicació de no poder-hi oposar altra força abastament per a destruir la tirania, i resta sempre l'esperança d'una acció rebel amb prou empena per a destruir-lo. El voluntari, en canvi, conscient o inconscient, és demostració palesa d' inferioritat, afirmació innegable d' anul·lament de la pròpia existència.

Conscients dels nostres deures socials, amants de la llibertat nostra, rebels a tota usurpació de ciutadania, plantegem front a front del centralisme la qüestió de dret, fonament humà, a usar el nostre idioma en totes les accions de la nostra vida. Emperò, a l'afirmar aqueix dret que volem, sense atenuacions, recabar, vindicar, cal que la nostra acció respongui eficaçment; que el parlar i l'escriure en català no sia una manifestació literària o política, sino nacional, d'ús corrent, obligat, per consciència, en les nostres relacions; que la seva influència arribi a totes les manifestacions de la vida social catalana, fent que tota Catalunya donés una sensació de catalanitat que fins avui no ha sabut mostrar.

Sens dubte per arribar a això, és que elements ben patriòtics han ideat la celebració de les festes per a avui projectades, honorant degudament la llengua catalana.

Els desitgem tota llei de benaurances i la seguretat del nostre lleial concurs que mai els mancarà.—F.

Cròniques curtes

Contra Catalunya

Els ideals generosos, els anhels de llibertat dels homes i dels pobles, els afanys d'emancipació social, sempre, i a tot arreu, han sigut sostinguts tenint en contra d'ells la burgesia del temps i el país corresponent.

I l'ideal de Catalunya no n'ha sigut ni n'és una excepció.

Els nostres burgesos, com tots els del món, són egoistes i panxa-contentes i els representa una complicació intel·lectual i sentimental que són incapaces de resoldre, això de preocupar-se de Catalunya i del negoci tot a l'hora. I per això, la burgesia catalana, és, amb poques excepcions, l'enemic més gran de Catalunya.

Els han desnacionalitzat als nostres obrers desinteressant-los de l'obra a complir, i substituint-los sense miraments pel primer immigrant que ha treballat un ral més barato: ells han estancat la riquesa de la nostra terra aferrant-se i sostenint uns governs que protegien a ells, mentre arruinaven la patria; ells han deixat fugir de mans catalanes els negocis de serveis públics, com tramvies, ferrocarrils, energia elèctrica, etc.; que tant convé que siguin nacionalitzats; ells han desacreditat el nom de la nostra terra servint malament les demandes d'altres pobles amb motiu de la guerra; ells, així que han tingut quatre quartos, han sigut els introductors d'aquest dialecte castellà-barceloní, tan ridícul; ells han cridat silenci i s'han posat enfront de Catalunya, sempre que han cregut que podia perillar-los la mala feina que fan amb les velles fàbriques que tenen.

Que té, doncs, d'estrany que ara la Cambra de Comerç bandegi el català de les seves ensenyances? Aquesta gent són conseqüents. Diuen que no convé fer enfadar a en Romanones. Aquest senyor és l'amo de la menjadora i pot concedir qualsevol cosa que permeti als de la Cambra fer diners en pocs dies a esquenes del poble. Doncs a rocegar-se als seus peus, a tenir-lo content, que no pugui dir que els catalans són adustes i cantelluts.

Que anar contra la llengua d'un poble és anar contra el més essencial d'aquest poble? I a ells que se'ls en dona! Ells no van contra ningú, van a favor de la llur butxaca i prou. Aquests mateixos serien els primers d'acceptar el francès o l'anglès, etc.; i de renegar del castellà si un dia qualsevol Estat d'aquells els anexionés. Per ells tot consisteix en estar bé amb l'amo, sigui aquest el qui sigui.

I això és el greu; fan el que fan, no per amor a la llengua castellana, ni per odi a la nostra parla catalana. Avui parlen en castellà, com els captaïres de Salònica pidolen caritat en set o vuit llengües fins a encepegar la d'aquell a qui és dirigeixen, per que les humils demandes que fan els siguin concedides.

Es per arreconar un altre rosegó de pa, els grans tips, que menyspreen la llengua de sa marc.

RAMÓN D'ALENTORN

Aspectes de la lluita

Notes del viatge

Cartes als Viatjans

Amic: L'acció de dirigir-vos aquestes cartes (i ho dic en plural perquè penso dirigir-vos-en d'altres) és motivada pel desig que tinc de què vagi endavant l'idea nostra d'organització, per a la qual veig que ja's fan treballs; així és, que jo també vui posar-hi el gra de sorra meu i, com jo, demano que ho facin tots els companys que tinguin sentiments de regeneració i companyerisme.

Bo és que en aquestes columnes es parli de millorament col·lectiu, però a mi em sembla que seria molt convenient què's parlés també de millorament individual, que cadascú fes tots els possibles per a millorar-se o, millor dit encara, *perfeccionar-se*.

Tots nosaltres sabem que dins el nostre estat, hi existeix un gros desnivell de cultura moral i intel·lectual. De nosaltres n'hi ha de molt sencers i de molt aixelebrats, n'hi ha que són molt instruits i n'hi ha que tot just saben escriure, n'hi ha que tenen molta polidesa i n'hi ha que'n tenen molt poca (aquests són els menys), i, dit amb una paraula, n'hi ha que saben què és ésser viatjant i n'hi ha que desconeixen per complet ço que deu haver de caracteritzar al viatjant. Com és possible organitzar un estol d'homes que vola en totes direccions i que, individualment, està completament desorganitzat?

Pensem un moment el que som i el que hauríem d'ésser i se'ns presentaran al davant una pila de problemes a resoldre i que sense una gran força de voluntat són de difícil resolució.

Per exemple: Surt un viatjant nou per qualsevol línia, i com que no'l coneixem que sigui viatjant fins que ha vingut al cafè a reunir-se amb nosaltres, el primer que se li pregunta, és si sab fer el dòmino o la manilla, i si no sab fer ni l'una cosa ni l'altra li diem que aprengui de jugar com a cosa necessària dins el viatge. Naturalment, com que aquell jove viatjant nou veu que si no sab fer el dòmino o la manilla s'ha d'aburrir, opta per aprendre de jugar, i des d'allavors, en les hores fòra de treball, ja no'l preocupa altra cosa que aprendre de jugar, quan, si aquelles hores les dediqués a altres coses li serien més profitoses. És clar que'l fer una manilla o un dòmino després d'haver dinat o sopat és una mena d'esbarjo, però és preferible l'esbarjo de l'estudi i de la lectura, quan un és jove, que no el de les fitxes i cartes.

No seria fer una obra d'humanitarisme i companyerisme, que quan vegéssim un viatjant nou, i especialment si és jove, procuréssim encaminar-lo bé en benefici d'ell i no a la conveniència nostra, i que procuréssim identificar-lo amb nosaltres procurant fer-ne d'ell un bon company?

Companys! No seria convenient estendre l'idea de perfecció, de companyerisme pràctic, no aquell companyerisme de paraules i compliments sinó de fets, en benefici de tots? Què vol dir que dos viatjans treballin el mateix article: no poden ésser veritables companys i amics? Qui són els que s'han de fer la competència, els viatjans o les cases? Què vol dir que uns puguin anar en fonde de sis pessetes o més i que altres només vagin a les de quatre: no podem formar tots causa comú amb el nostre ideal?

Companys! Us demano amb tota l'ànima i amb tota la meua fe, que procurem identificar-nos els uns amb els altres, que procurem instruir-nos tots i perfeccionar-nos.

No us sembla que d'aquesta manera, fòra més fàcil la nostra organització i podríem arribar a una intel·ligència ben sentada?

Un altre dia escriuré quelques idees més, que vui exposar-vos.

SEBASTIÀ PONT

Comitè de Premsa de l'Unió Catalanista

SEGUINT el costum de *Renaixement* — veritable origen d'aquest Comitè —, ens proposem, cada principi d'any, posar al corrent, als lectors nostres, de l'actuació realitzada, pel Comitè de Premsa, durant l'any anterior, i donar compte, aiximateix, de la seva situació econòmica i del desplegament de les energies acumulades dins de l'organització propia.

Però aquesta vegada primera que el Comitè es posa en contacte amb el públic per a exposar-li l'estat intern seu haurà de privar-se de donar-li totes les notícies i detalls que s'havia proposat, perquè moltes de les dades, extretes ara, del curt espai de temps de funcionament que porta el Comitè, serien rectificades tal com vagi intensificant-se l'acció que de manera tan esperançadora ve realitzant. Això succeiria, sobre tot, en ço que fa referència a la qüestió econòmica, la qual, per trobar-se encara, el Comitè, organitzant els diferents serveis administratius, ara declararia un resultat molt deficient. I com que podríem errar-nos igual en pro que en contra, preferim ajornar l'exposició estadística fins el vinent exercici.

Per altra part, creiem que, als lectors nostres, ara, una relació del funcionament del Comitè els interessarà molt més; i millor, potser, una explicació detallada de l'organització, no del tot enllestida encara, però que, pel que podem dir-ne, serà fàcil que els convenci de la bona acollida que el Comitè ha tingut per totarreu on ha fet arribar els efectes de l'expansió de la patriòtica labor empresa.

Aqueixa exposició, acompanyada de quadres estadístics, la oferirem als lectors en números vidents.

Sense deixar de perseguir la finalitat del Comitè — que és la publicació diària de LA NACIÓ —, direm com estem congeminant, fins amb els més petits però imprescindibles detalls, un complex organisme, el qual, en un dia que convingui als alts interessos de l'Unió Catalanista, farà possible l'aparició de la fulla diària, utilitzant totes les energies pacientment i amb gran cura acumulades i organitzades pel Comitè de Premsa.

Hem de dir, abans d'acabar, que ço que ha realitzat el Comitè és degut a la ferma voluntat dels amics la col·laboració dels quals ha demanat. A Barcelona, a Catalunya, com a l'estranger, tots els catalans nacionalistes han respost amb entusiasme a l'ésser per nosaltres sol·licitats.

Fruit d'aqueixa excel·lent col·laboració és haver arribat on som — i ja ho direm clar on som — en tan poc temps. I fruit d'aquest patriòtic interès dels nostres serà tota la labor fecunda que, a la major honra i profit de Catalunya, realitzarà el Comitè de Premsa de l'Unió Catalanista.

En números successius, com ja hem dit, parlarem als lectors nostres de tot quant els pugui interessar; entre altres coses, de l'organització informativa i administrativa, a Catalunya i a l'estranger; dels procediments de propaganda per a sumar-nos abonats; de l'eficàcia intervenció — en aquesta propaganda — dels amics nostres viatjants de comerç; de l'augment continuat de subscriptors, amb dades comparatives i estadístiques d'aquest augment, etcètera; i parlarem aiximateix de tot allò que els lectors vulguin consultar-nos.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Nos cansarem de fer remarcar a tots els nostres amics el deure que tenen de no abandonar els homes que, generosament, exposen la seva vida per impedir que l'imperialisme surti triomfant d'aquesta cruenta lluita que a l'Europa es desenrotlla. Entre aquells homes, sabut és que s'hi troben més de dos milers de voluntaris catalans que nosaltres no podem deixar abandonats perquè ells, amb llur esforç, han fet afirmació, davant del món, de l'esperit de la Catalunya expansiva, generosa i aïmant de tota mena de llibertats, que nosaltres proclamem.

És per això que hem de dir i repetir que, en aquesta Redacció facilitarem, a tots aquells que ens ho sol·licitin, nom i adreces de soldats catalans, rossellonesos, belgues i francesos, així com també tota mena de detalls per a l'enviament de paquets.

També posem en coneixement dels nostres lectors que a l'Unió Catalanista, s'admeten, per aquell fi, donatius en metàl·lic i en especíes. No poden admetre's líquids.

Nacionalistes catalans! Vulgueu contribuir de la manera que pugueu a proporcionar un moment de goig a aquells homes que amb tant desinterès breguen pel triomf de les idees lliberadores. Un profund sentiment d'humanitat, de germanor, ens priva a nosaltres, catalans, que ens en desentenguem!..

Tal com dèiem en el número anterior comencem a publicar, avui, la llista dels soldats «apadrinats», juntament amb els noms de llurs «apadrinadors».

L'esmentada llista és, fins al moment de cloure aquest número, com segueix:

Joan Delòs, «apadrinat» per Antoni Carbonell.— Jacint Marsal, per Maties Rubies, i Josep Espert.— Josep Fàbrega, per Jacinta Rubies de Cabeceràn.— J. Cabrera, per Teresa Alcàntara i Gusart.— Felip Martí, per D. Martí i Julià.— Joaquim Blanchart, per D. Martí i Julià.— J. Guinobà, per Josep Llorens i Artigas.— Joaquim Sanahuja i Pi, per Montserrat i Angeleta Grant.— Francesc Figueras, per R. Plà i Armengol.

A tots aquells que ens demanen què és el que pot enviar-se als soldats, hem de dir-los que pot constituir una norma per a l'enviament de paquets el següent contingut que és el que l'Unió Catalanista ha posat en els que, amb el producte de la recaudació feta en el banquet en obsequi d'en Francesc Macià, ha enviat:

Una bufanda, una barretina, una garibaldina, un parell de mitjons, una pipa, un paquet de tabac (picadura), turrons, mistos d'esca, sabó, una faixa, paper d'escriure i sobres, un llàpiz-tinta, un segell de 0'25 francs, tafetà anglès, fil de cusir i agulles, i cinta catalana i francesa.

L'import de la recaudació feta en el banquet d'en Macià que més amunt esmentem, ascendí a 96'15 ptes. havent-s'hi d'afegir els següents donatius:

Joan Morera. 2'00 »
J. Rodergas i Calmell. 8'90 »

TOTAL. 107'05 ptes.

L'Antoni Carbonell ha fet un donatiu de dotze bufandes.

Tots els donatius que es facin a l'Unió Catalanista, setmanalment els anirem publicant en aquestes planes. De la mateixa manera anirem publicant llistes d'«apadrinadors» i de soldats «apadrinats», així com també donarem tota mena de detalls i instruccions a qui ens ho sol·liciti.

Els conflictes socials

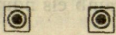
El dels barbers de St. Andreu Santa Eulària i La Sagrera

SEGUEIX sense resoldre aquest conflicte. Els patrons barbers d'aquelles barriades, per evitar que cap d'ells pugui desdir-se del que tenen acordat o sigui fer resistència a les demandes obreres, se'n diu que han fet un dipòsit de cent-cinquanta pessetes, que podrà el patró que, per si sol, accepti les bases presentades pels obrers. Aquest dipòsit és, sens dubte, el motiu que ha fet més forta l'unió burgesa, puix a no haver-ho fet així foren alguns els que haurien acceptat les bases esmentades.

Els obrers entenen que, per dignitat, no poden anar en cerca dels patrons per a trobar la fórmula d'arranjament, i amb completa unanimitat prossegueixen la vaga.

Els dos establiments col·lectius de què parlarem la setmana passada funcionen amb gran èxit, creient-se, fonamentadament, que, seguint com ara, s'hauran d'instal·lar més barberies col·lectives de les que momentàniament va creure's. Si així es fa, podrà donar-se feina a tots els vaguistes que només són jornaleros de festes i vigílies.

Si els patrons s'obstinin en no voler solucionar el conflicte que han provocat, seran alguns, els que hauran de plegar, puix la permanència dels establiments col·lectius a aquest cas els portarà. Aquesta temença ja la tenen els patrons, car si no fos així no pagarien, com tenim entès que ara fan, el lloguer d'una botiga que ningú habita, només perquè varen saber que els vaguistes estaven en tractes amb el propietari per a llogar-la i muntar-hi un d'aquests establiments col·lectius que, pel que's veu, és l'arma més poderosa i eficaç que, contra que els patrons, els obrers barbers d'aquelles populars barriades esgrimeixen.

Per la Llengua Catalana

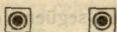
AMÉS de Barcelona, són moltes les poblacions de Catalunya, i fins de Mallorca, que organitzen actes per a solemnitzar la Diada de la Llengua Catalana.

A Sarrià, Tarrassa, Manresa, Valls, Balaguer, La Bisbal, Granollers, Reus, Girona (a la capital), Ciutat de Mallorca, Sóller, Inca i moltíssimes altres localitats, han respost al Missatge del Comitè Executiu de la Diada, organitzant Comissions Permanents, manifestacions populars, conferències, números extraordinaris de periòdics i demés festejos anàlegs tot per a reivindicar la parla catalana.

En algunes de les esmentades poblacions, els actes que s'hi celebraran, prejutjant pels programes, la Diada revestirà un caràcter extraordinari.

Última que no puguem dir-ho així de tot-arreu on se parla la llengua catalana!

La Joventut Nacionalista Republicana de València ha convocat totes les entitats de tendències valencianistes, per a tractar de solemnitzar, en la bella ciutat del Turia, també, la Diada de la Llengua Catalana, acordant-se celebrar, avui dissabte, una esplèndida i selecta vetllada literària, la qual es procurarà que assoleixi la major importància.

RENAIXEMENT

El número de demà conté el següent sumari:

La voluntat del verb.—Esguards, per Maig.—*El domini de la llengua.* per C.—*Any nou, vida nova.* per Pere de Tera.—*De cara al mar.* per F. Rossell.—*Eduard Vaillant.*—*Tardor, Timidesa, Amor.* per Joaquim Folguera.—*La poesia heroica de Sèrbia.* per A.—*L'idioma i l'arquitectura.* per R. Giralt i Casadesú.—*Sèrbia serà lliure.*—*Libres.* per C.—*Les conferències de la joventut nacionalista de Catalunya.*—*Efectes dels règims alimenticis a les societats humanes.* per M. Rossell i Vilà.—*Noticiari.*

Els voluntaris catalans a França

Una lletra de Camil Campanyà

EL nostre excel·lent amic l'entusiasta nacionalista, ex president de la Joventut Catalanista de Barcelona, Camil Campanyà, ens escriu una xaradorosa lletra innovant-nos sa decisió, que ja ha realitzat, d'oferir-se com a voluntari a l'exèrcit francès.

Nosaltres — que estem al costat de la França perquè creiem que és la causa seva la de la justícia i la de la llibertat del món — aprovem del tot la volenterosa decisió del nostre amic, un de tants fills de Catalunya que s'ofereixen generosament a la causa de la reivindicació dels drets dels homes i dels pobles.

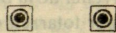
Plau-nos reproduir aquí alguns fragments de la lletra rebuda:

«... Fa cosa d'un mes que he ingressat com a voluntari a l'exèrcit francès, cosa que jo de molt temps volia realitzar, però assumptes particulars m'ho impedié; solventats aquests, no he pogut esperar més i he posat totes les energies meves a mercè d'aquesta noble França, que lluita per ço que a nosaltres nacionalistes ens és sang a les artèries i vida al cor, això és, la lliberació dels pobles esclavitzats...»

«... Us faig saber que al meu regiment la majoria dels que'l formem som fills de Catalunya, en la lliberació de la qual també somniem. I moguts tots nosaltres per aquesta generosa il·lusió, hem vingut aquí, al veure perillar la llibertat dels pobles germans nostres i hem ofert tot quant podem, això és, nostra joventut, per ajudar-los, amb l'esperança que, a l'acabar-se aquesta lluita, esdevindran lliures Bèlgica, Sèrbia, Polònia...»

«En aquestes llibertats reconquerides deuria emmirallar-se la patria nostra, Catalunya.»

Així parla qui ja és als exèrcits de la França...

NOVES

EL Comitè pro escoles catalanes de Santiago de Cuba s'ha constituït en la forma següent: President, Cristòfol Rovira; Vicepresident, Frederic Boix; Secretari, Joan Parellada; Tresorer, Josep Notó; Vocals: Agustí Ferrer, Josep Serra, Pere Clavé i Josep Rovira.

Dit Comitè ja ha començat les seves tasques a favor de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, havent recollit impressions en tots els llocs visitats.

Ha quedat constituït el Consell Directiu del Casal Nacionalista Martinenc, de la forma següent:

President: Pere González, Vice President: Francesc Solà, Secretari: Lluís Badia, Vice Secretari: Josep Ortiz, Tresorer: Josep Escrivu, Comptador: Joan Tarradellas, Vocals: Joan Alavart, Joan García, Josep M. Val verdú, Josep Maynou i Francesc Planell.

La «Biblioteca Valenciana» fa públic que, estant pròxim a repartir-se i posar a la venda el primer volum editat, tots aquells que desitgin obtenir els avantatges de la subscripció deuen dirigir-se a en Josep Blanquer, Caçador, 4, 1.er

Com ja s'ha anunciat, el primer llibre que's publicarà porta per títol «De l'Horta i de la Muntanya» i és original de l'excel·lent escriptor valencià E. López Chavarri.

Completaran els volums del primer terme de subscripció, un llibre de poesies de M. Durán i Tortajada i un recull de contes valencians.

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVATATS = PREUS REDUITS

A fi que la festa denominada de «Cap d'Any Català» assoleixi l'èxit que és de necessitat obtenir, donats els nobles intents dels seus organitzadors, el Consell Directiu del Casal Catalanista del Districte II ha sospès l'audició de sardanes que, de consuetut, celebra totes les festes a la tarde.

Ja ha sortit la primera fulla *Llegiu*, editada per la Comissió de propaganda de l'Unió Catalanista. Tots aquells que s'hagin subscrit i els que desitgin sotscriure's a les mentades fulles, poden passar per l'oficina de l'U. C. a recollir les corresponents a la seva subscripció de Janer.

En la darrera sessió celebrada per l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya la ponència constituïda per els Drs. Moya, Blanchar, Moragas, Pomar i Segalà, presentà l'anunciat projecte de *reglamentació de la lactància mercenària*, iniciant-se un interessant debat durant la discussió de les bases proposades.

A continuació, el Dr. Xalabarder, relatà una sèrie de fets que demostren evidentment fins on poden arribar els efectes de l'ignorància i de la falta de les regles més elementals de l'higiene entre certes gentes respecte a malalties contagioses a l'escola, exposant, entre altres exemples, la forma com s'inicià i generalitzà una epidèmia de verola en un poble de Catalunya.

La propia corporació acordà també fer constar la seva protesta per la brutal agressió de que fou objecte l'acadèmic Dr. Plà i Armengol, Secretari General de l'U. C. en un establiment públic a propòsit dels articles, sincers i ben documentats, que referent a la qüestió de les aigües de Barcelona, publicà en un periòdic professional.

Va resultar un èxit el lonx de comiat adreçat al Vice President de la Joventut Catalanista «La Tralla» en Plàcid Diumenge, el passat diumenge al Casal del Districte II.

Es feren diversos parlaments i al final es cantaren *Els Segadors*.

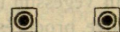
Fou una festa senzilla, però amarada de germanor.

La Cooperativa Mutual Catalana en el Consell general extraordinari celebrat el prop-passat dimecres, acordà adherir-se a l'Unió Catalanista.

Tots els afiliats a les rengleres de l'U. C. que fins ara no podien permanèixer indiferents a la tasca de la florent Cooperativa, tenen ara, més que abans, el deure d'apoiar-la i col·laborar a la tasca altament profitosa per a Catalunya que està cridada a realitzar.

Per a solemnitzar la Diada de la Llengua Catalana, l'Esbart Folk-lore de Catalunya (Diputació, 195) ha organitzat una audició de sardanes per avui, dissabte, a les deu de la vetlla, a càrrec de la cobla «La Principal» de Cassà de la Selva.

Amb la mateixa finalitat i per la mateixa cobla, tindrà lloc, demà, diumenge, a les onze del matí, una altra audició al Casal Nacionalista Martinenc, Xifré, 25.

CORRESPONDENCIA

R. R.—La Bisbal: Rebuda la vostra amb observacions, les quals han estat complimentades. = L. L. G. C.—Linares: Avui hem enviat paquet de llibres. = A. F. i B.—Ciutat: Ho hem passat a la Redacció de *Renaixement*. = R. P.—Ciutat: Sembla fora d'oportunitat. No obstant, veurem amb gust que ens envii alguna altra cosa.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMSA

:: DE LA UNIÓ CATALANISTA ::

i Hem Abonament

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIXEMENT

2'50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis